

717

USTAWA

z dnia 20 lipca 2000 r.

o zmianie ustawy — Kodeks postępowania karnego, ustawy — Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego oraz ustawy — Kodeks karny skarbowy.

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 oraz z 2000 r. Nr 50, poz. 580) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 84 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. obrońca wyznaczony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, w postępowaniu o stwierdzenie nieważności orzeczenia lub w postępowaniu o wznowienie postępowania powinien sporządzić i podpisać kasację, wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia lub wniosek o wznowienie postępowania albo poinformować na piśmie sąd, że nie stwierdził podstaw do wniesienia kasacji, złożenia wniosku o stwierdzenie nieważności orzeczenia lub wniosku o wznowienie postępowania.”;

2) w art. 101 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wyrok, nakaz karny, a także postanowienie zamykające drogę do wydania wyroku, w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania albo środka zabezpieczającego, oddalające wniosek o wznowienie postępowania oraz wydane na podstawie art. 420 § 1 lub 2, są nieważne z mocy samego prawa, jeżeli:

- 1) oskarżony nie podlegał orzecznictwu polskich sądów karnych,
- 2) w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona albo niezdolna do orzekania bądź podlegająca wyłączeniu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1—3 lub 6 oraz § 2 i 3,
- 3) orzeczenie zostało wydane pomimo to, że inne postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie ukończone,
- 4) orzeczono karę, środek karny lub środek zabezpieczający nie znane ustawie,
- 5) orzeczenie zapadło z naruszeniem zasady większości głosów lub nie zostało podpisane przez którąkolwiek z osób biorących udział w jego wydaniu,
- 6) sąd orzekł w składzie nie znanym ustawie,
- 7) zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego wykonanie.”;

3) art. 102 otrzymuje brzmienie:

„Art. 102. § 1. Każdy organ postępowania jest obowiązany przedstawić uchybienie stanowiące przyczynę nieważności orzeczenia sądowi właściwemu do stwierdzenia nieważności.

§ 2. Nieważność z mocy samego prawa stwierdza na posiedzeniu z urzędu, z inicjatywy organu postępowania albo na wniosek strony, sąd apelacyjny w składzie trzech sędziów. O nieważności orzeczenia sądu apelacyjnego oraz Sądu Najwyższego orzeka Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy orzeka o nieważności wydanego przez siebie orzeczenia w składzie siedmiu sędziów, chyba że orzeczenie zostało wydane jednoosobowo.

§ 3. Wniosek strony o stwierdzenie nieważności orzeczenia, jeżeli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego będącego pełnomocnikiem. Wniosek powinien zawierać wskazanie przyczyny nieważności oraz uzasadnienie.

§ 4. Jeżeli wniosek nie pochodzi od prokuratora, strona dołącza dowód uiszczenia opłaty sądowej w wysokości stanowiącej połowę opłaty od kasacji. Przepisy art. 527 § 2—4 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Prezes sądu właściwego do stwierdzenia nieważności orzeczenia odmawia przyjęcia wniosku, jeżeli został złożony przez osobę nieuprawnioną lub jest niedopuszczalny z mocy ustawy.

§ 6. Na zarządzenie w sprawie, o której mowa w § 5, oraz na zarządzenie odmawiające przyjęcia wniosku na podstawie art. 120 § 2 przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania wniosku. Przepis § 3 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

§ 7. Przyjęty wniosek strony doręcza się pozostałym stronom, ich obrońcom

i pełnomocnikom, którzy w terminie 14 dni od doręczenia mogą przedstawić sądowi na piśmie swoje stanowisko. Sąd rozpoznaje kwestię nieważności na posiedzeniu bez udziału stron, chyba że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej.

§ 8. Stwierdzając nieważność orzeczenia, sąd, w razie potrzeby, przekazuje sprawę, komu należy, lub podejmuje inne odpowiednie rozstrzygnięcie.

§ 9. Na postanowienie w przedmiocie nieważności przysługuje zażalenie, chyba że wydał je Sąd Najwyższy.”;

4) w art. 103 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie rozpoznawania kwestii nieważności sąd może wstrzymać wykonanie orzeczenia. Wstrzymując wykonanie orzeczenia, sąd może zastosować środek zapobiegawczy. Przepis art. 538 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 180 w § 2 po wyrazach „tajemnicy adwokackiej,” dodaje się wyrazy „radcy prawnego,”;

6) w art. 251 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W postanowieniu o zastosowaniu tymczasowego aresztowania należy określić czas jego trwania, a ponadto oznaczyć termin, do którego aresztowanie ma trwać. Obowiązek każdorazowego oznaczenia terminu stosowania tymczasowego aresztowania trwa do uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie. W przedmiocie tymczasowego aresztowania po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie orzeka sąd, który wydał to orzeczenie, a w razie przekazania sprawy do drugiej instancji — sąd odwoławczy.”;

7) art. 254 otrzymuje brzmienie:

„Art. 254. § 1. Oskarżony może składać w każdym czasie wnioski o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego; w przedmiocie wniosku rozstrzyga, najpóźniej w ciągu 3 dni, prokurator, a po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu — sąd, przed którym sprawa się toczy. Przepisu art. 252 § 2 nie stosuje się, zaś przepis art. 263 § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie wniosku zażalenie przysługuje tylko wtedy, gdy wniosek został złożony po upływie co najmniej 2 miesięcy od dnia rozpoznania poprzedniego wniosku dotyczącego tego samego oskarżonego.”;

8) art. 263 otrzymuje brzmienie:

„Art. 263. § 1. W postępowaniu przygotowawczym sąd, stosując tymczasowe aresztowanie, oznacza jego termin na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 2. Jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie określonym w § 1, na wniosek prokuratora, sąd pierwszej instancji właściwy do rozpoznania sprawy, gdy zachodzi tego potrzeba, może przedłużyć tymczasowe aresztowanie na okres, który łącznie nie może przekroczyć 12 miesięcy.

§ 3. Łączny okres stosowania tymczasowego aresztowania do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji nie może przekroczyć 2 lat.

§ 4. Przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania na okres oznaczony, przekraczający terminy określone w § 2 i 3, może dokonać sąd apelacyjny, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, na wniosek sądu, przed którym sprawa się toczy, a w postępowaniu przygotowawczym na wniosek właściwego prokuratora apelacyjnego — jeżeli konieczność taka powstaje w związku z zawieszeniem postępowania karnego, przedłużającą się obserwacją psychiatryczną oskarżonego, przedłużającym się opracowywaniem opinii biegłego, wykonywaniem czynności dowodowych w sprawie o szczególnej zawichości lub poza granicami kraju, celowym przewlekaniem postępowania przez oskarżonego, a także z powodu innych istotnych przeszkód, których usunięcie było niemożliwe.

§ 5. Na postanowienie sądu apelacyjnego wydane na podstawie § 4 przysługuje zażalenie do sądu apelacyjnego orzekającego w składzie trzech sędziów.

§ 6. Z wnioskiem o przedłużenie okresu tymczasowego aresztowania należy wystąpić, z jednoczesnym przesłaniem właściwemu sądowi akt sprawy, nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka.

§ 7. Jeżeli zachodzi potrzeba stosowania tymczasowego aresztowania po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji, każdorazowe jego przedłużenie może następować

na okres nie dłuższy niż 3 miesiące.”;

9) w art. 309 w § 3 wyrazy „Prokurator Generalny” zastępuje się wyrazami „właściwy prokurator apelacyjny”;

10) w art. 331 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W sprawie, w której wobec podejrzanego stosowane jest tymczasowe aresztowanie, akt oskarżenia należy wniesć nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka.”;

11) art. 378 otrzymuje brzmienie:

„Art. 378. § 1. Jeżeli w sprawie, w której oskarżony musi mieć obrońcę i korzysta z obrony z wyboru, obrońca lub oskarżony wypowiada stosunek obrończy, sąd określa oskarżonemu odpowiedni termin do powołania nowego obrońcy, a po bezskutecznym upływie tego terminu prezes sądu lub sąd wyznacza obrońcę z urzędu. W razie potrzeby rozprawę przerywa się lub odracza.

§ 2. W sprawie, w której oskarżony korzysta z obrońcy z urzędu, sąd na uzasadniony wniosek obrońcy lub oskarżonego zwalnia obrońcę z jego obowiązków i wyznacza oskarżonemu innego obrońcę z urzędu.

§ 3. Wyznaczając nowego obrońcę, sąd jednocześnie podejmuje decyzję, czy dotychczasowy obrońca może bez uszczerbku dla prawa oskarżonego do obrony pełnić swe obowiązki do czasu podjęcia obrony przez nowego obrońcę.”;

12) w art. 439 w § 3 skreśla się wyrazy „§ 1”;

13) w art. 444 po wyrazie „stronom” dodaje się wyrazy „i podmiotowi określonego w art. 52 Kodeksu karnego”;

14) art. 451 otrzymuje brzmienie:

„Art. 451. Sąd odwoławczy zarządza sprowadzenie na rozprawę oskarżonego pozbawionego wolności, chyba że uzna za wystarczającą obecność obrońcy. Jeżeli sąd nie zarządza sprowadzenia oskarżonego, który nie ma obrońcy, wyznacza obrońcę z urzędu.”;

15) w art. 464 w § 3 skreśla się wyrazy „§ 1”;

16) art. 523 otrzymuje brzmienie:

„Art. 523. § 1. Kasacja może być wniesiona tylko

z powodu uchybień wymienionych w art. 439 lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia; kasacja nie może być wniesiona wyłączenie z powodu niewspółmierności kary.

§ 2. Kasację na korzyść można wniesć jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

§ 3. Kasację na niekorzyść można wniesć jedynie w razie uniewinnienia oskarżonego albo umorzenia postępowania z przyczyn wskazanych w art. 17 § 1 pkt 3 i 4 oraz z powodu niepoczytalności sprawcy.

§ 4. Ograniczenia przewidziane w § 2 i 3 nie dotyczą kasacji:

1) wniesionej z powodu uchybień wymienionych w art. 439,

2) w wypadku określonym w art. 521.”;

17) w art. 526 w § 2 wyraz „adwokata” zastępuje się wyrazami „obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym”;

18) w art. 527 w § 4 po wyrazie „części” dodaje się przecinek i wyrazy „albo zostanie cofnięta”;

19) w art. 528 w § 1:

a) w pkt 2 po wyrazie „adwokata” dodaje się wyrazy „lub radcy prawnego”,

b) w pkt 3 po wyrazach „w art. 524 § 1” dodaje się wyrazy „zdanie pierwsze”;

20) art. 530 otrzymuje brzmienie:

„Art. 530. § 1. W wypadku określonym w art. 525 § 1, przyjmując kasację, prezes sądu doręcza jej odpis pozostałym stronom oraz, po złożeniu przez prokuratora pisemnej odpowiedzi na kasację, niezwłocznie przesyła akta sądowi właściwemu do rozpoznania kasacji, jeżeli sąd, do którego wniesiono kasację, nie jest uprawniony do jej rozpoznania.

§ 2. Prezes sądu, do którego wniesiono kasację, odmawia jej przyjęcia, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 lub w art. 429 § 1, albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1.

§ 3. Na zarządzenie, o którym mowa w § 2, zażalenie przysługuje do Sądu Najwyższego. Przepis art. 526 § 2 stosuje się odpowiednio. Sąd Najwyższy rozpoznaje zażalenie jednoosobowo.

§ 4. W wypadku przyjęcia kasacji, której prokurator nie uznał za oczywiście bezzasadną, odpis pisemnej odpowiedzi prokuratora na kasację doręcza się pozostałym stronom, ich obrońcom i pełnomocnikom. Dalsze pisma procesowe wnosi się bezpośrednio do sądu kasacyjnego.

§ 5. Prokurator, uznając kasację za oczywiście bezzasadną, przesyła odpis odpowiedzi na kasację pozostałym stronom, ich obrońcom i pełnomocnikom, którzy w terminie 14 dni od otrzymania odpowiedzi prokuratora mogą przedstawić sądowi na piśmie swoje stanowisko.”;

21).art. 535 otrzymuje brzmienie:

„Art. 535. § 1. Kasację od wyroku Sąd Najwyższy rozpoznaje na rozprawie, a od postanowienia może rozpoznać na posiedzeniu, w którym strony mogą wziąć udział. Oskarżonego pozbawionego wolności nie sprowadza się, chyba że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej.

§ 2. Sąd Najwyższy może oddalić na posiedzeniu bez udziału stron kasację w razie jej oczywistej bezzasadności. Nie dotyczy to kasacji wniesionej na podstawie art. 521. Oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej nie wymaga pisemnego uzasadnienia.

§ 3. Sąd Najwyższy może uwzględnić w całości na posiedzeniu bez udziału stron kasację wniesioną na korzyść oskarżonego w razie jej oczywistej zasadności.”;

22) w art. 544 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W kwestii wznowienia postępowania sąd orzeka na posiedzeniu bez udziału stron, chyba że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej.”;

23) w art. 545 w § 1 wyraz „455” zastępuje się wyrazem „456”;

24) w art. 657 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Uprawnienia procesowe Prokuratora Generalnego i prokuratora apelacyjnego przysługują również Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, a uprawnienia prokuratora okręgowego przysługują odpowiednio wojskowemu prokuratorowi okręgowemu.”

Art. 2. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 556 i Nr 160, poz. 1083) dodaje się art. 11a w brzmieniu:

„Art. 11a. Jeżeli rozpoznanie sprawy w sądzie miejscowo właściwym nie jest możliwe w terminie zabezpieczającym uniknięcie przedawnienia karalności przestępstwa określonym w art. 101 Kodeksu karnego, uwzględniając wniosek sądu właściwego, sąd apelacyjny może przekazać taką sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.”

Art. 3. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. — Kodeks karny skarbowy (Dz.U. Nr 83, poz. 930 i z 2000 r. Nr 60, poz. 703) skreśla się art. 168.

Art. 4. Czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Art. 5. Wnioski o zastosowanie i przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania złożone przed dniem wejścia w życie ustawy rozpoznaje sąd dotychczas właściwy.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*